

Augustus nieuwsbrief

Beste leensters, leners en andere belangstellenden,

Hitte, droogte, regenbuien, wachttijden, de hele zomer geeft uitgelezen kansen voor het lezen van of luisteren naar boeken....

Afgelopen weken zijn we in de bibliotheek bezig geweest met het uitzoeken van de vele boeken die we als gift hebben gekregen; vaak zijn het boeken die mensen waardevol vonden en er een goede bestemming voor zochten, maar waar geen plek meer voor was in hun eigen boekenkast. Er zit van alles tussen: moderne romans, non-fictie uit de jaren '80 en '90, oude klassiekers en romans van 'vergeten' schrijfsters, die we niet eerder waren tegen gekomen. Een van hen is **Jo van Ammers-Küller** (1884-1966). Deze Nederlandse schrijfster schreef een groot aantal populaire romans en toneelstukken. Haar bekendste boek is *De opstandigen* uit 1925, waarin ze daadkrachtige vrouwelijke personages opvoert die zich niet gedragen naar de norm. Zelf zegt ze in het boek de geschiedenis van de vrouwenemancipatie te verbeelden. Na de Tweede Wereldoorlog werd ze door de 'Eereraad voor de Letterkunde' veroordeeld tot uitsluiting voor acht jaar. Tot 1953 zou ze niet mogen publiceren of in de openbaarheid mogen treden als schrijver. Ze zou zich pro-Duits opgesteld hebben en tijdens de oorlog aangesloten hebben bij de Nederlandsche Kultuurkamer, in het leven geroepen door de bezetter om alles wat werd uitgebracht te controleren en waar nodig te censureren.

Op de website van het literatuurmuseum zijn allerlei verhalen en artikelen over Nederlandse schrijvers te vinden. Schrijfster Alma Mathijssen las de vurige brieven die *Jo Ammers-Küller* schreef om zich vrij te pleiten van schuld, toen zij na de oorlog door het slijk werd gehaald. Alma schreef er een artikel in 2 delen over.

Zie:

<https://literatuurmuseum.nl/nl/ontdek-en-beleef/literatuurlab/artikelen/jo-van-ammers-kuller-deel-1-een-eenzijdig-verhaal>
en

<https://literatuurmuseum.nl/nl/ontdek-en-beleef/literatuurlab/artikelen/jo-van-ammers-kuller-deel-2-een-verbeten-schrijfster-in-hoger-beroep>

Voor wie belangstelling heeft: *De opstandigen* en *Vrouwenkruistocht* hebben we in de bibliotheek staan

Ook op de literatuurmuseum-website een artikel over 'transgender' *Renate Stoute*, naar aanleiding van de biografie die dit voorjaar is verschenen, ***Oefeningen in dapperheid***. Schrijven was heel belangrijk voor hem/haar. Veel van zijn/haar romans, verhalen en gedichten hebben een autobiografische werkelijkheid als ondergrond.

Zie: <https://literatuurmuseum.nl/artikelen/hoe-belangrijk-het-schrijven-was-blijkt-uit-het-hele-oeuvre-van-renate-stoute>
en wat uitgebreider: <https://biografieportaal.nl/recensie/oefeningen-in-dapperheid-het-leven-van-rene-renate-stoute/>

*In september zullen de leesgroep en de poëziegroep weer aan een nieuw seizoen gaan beginnen.

De plannen voor de leesgroep vind je hier: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/18/leesgroep-2022-2023/>

*Bij de VPRO-klassieker Zomergasten zijn komende weken o.a. te gast

- Op 31 juli econome en sociologe **Sandra Phlippen**. Ze is hoofdeconoom bij ABN Amro en geldt als een van de invloedrijkste Nederlandse economen van dit moment. Ze heeft een gastaanstelling aan de Erasmus School of Economics en promoveerde in de economie aan het Tinbergen Instituut. Ze duidt regelmatig de maatschappelijke en economische gevolgen van onder andere de pandemie, de oorlog in Europa en de energiecrisis, op televisie en in de krant, liefst in heldere en eenvoudige taal. Sandra Phlippen beschrijft haar vak als 'het begrijpen, maar ook het helpen oplossen van de maatschappelijke problemen van deze tijd'. Populisme en klimaatverandering zijn haar belangrijkste onderzoeksgebieden. Hoe vorm je de economie zó om dat de planeet leefbaar blijft en we elkaar tegelijkertijd niet de tent uitvechten?

- Op 14 augustus Dichter des Vaderlands **Lieke Marsman**. Lieke geldt als een van de meest gelauwerde en aansprekende dichters van haar generatie. In haar werk gaan het persoonlijke en politieke hand in hand. Ze volgt nauwgezet wat er in Den Haag en de rest van de wereld gebeurt en wordt geprezen om haar strijdvaardige deelname aan het politieke debat met poëtische middelen. In 2010 debuteerde ze met de dichtbundel *Wat ik mijzelf graag voorhoud*. Drie jaar later verscheen de bundel *De eerste letter* en in 2017 volgde haar roman *Het tegenovergestelde van een mens*. In 2018 verscheen *De volgende scan duurt vijf minuten*, gedichten en een essay over haar kankerdiagnose. Haar laatste bundel *In mijn mand* beschrijft de

waarde van het leven en de plek van de dood. Een jaar geleden is haar gezegd dat ze niet meer beter zal worden. "Ik dacht altijd dat je dan in een put zou zakken, maar het blijkt een heel landschap te zijn, waar ik al een jaar in rondzweef. Een landschap met hele mooie en hele lelijke dingen."

- Op 21 augustus **Raven van Dorst**, muzikant en televisiepresentator. *Raven van Dorst* groeide op als Ryanne van Dorst in een gezin met drie kinderen. Ryanne werd in de tweede klas van de middelbare school weggestuurd en verkaste naar de HAVO voor Muziek en Dans in Rotterdam. Als muzikant speelde en zong zij in verschillende bands als *Bad Candy* en *The Riplets* en *Anne Frank Zappa*, als alterego Elle Bandita solo, en tegenwoordig in de band *Dool*. In 2017 maakte Raven een vierdelige serie over gender en sekse voor BNNVARA, *Geslacht!* In de opening van dat programma vertelde zij geboren te zijn met een intersekseconditie, ook wel bekend als hermafroditisme. De mal van het vrouw-zijn heeft nooit gepast, zich ervan bevrijden was noodzaak, "Zo'n dokter in 1984 kan dan wel mijn tweeslachtige babylichaampje mutileren ('normaliseren' werd dat genoemd) naar dat van een meisje, maar hij had gewoon van me af moeten blijven... Ik wil de persoon zijn die ik had moeten zijn toen ik geboren werd, voordat er aan mij gesleuteld werd. Daar is namelijk helemaal niets mis mee."

*Volgens de overzichten die ik maandelijks naloop zijn er afgelopen weken duidelijk minder titels verschenen dan meestal. Uitgeverijen doen het in vakantietijd rustiger aan en dat maakt dat er meer aandacht kan zijn voor wat er wel verschijnt.

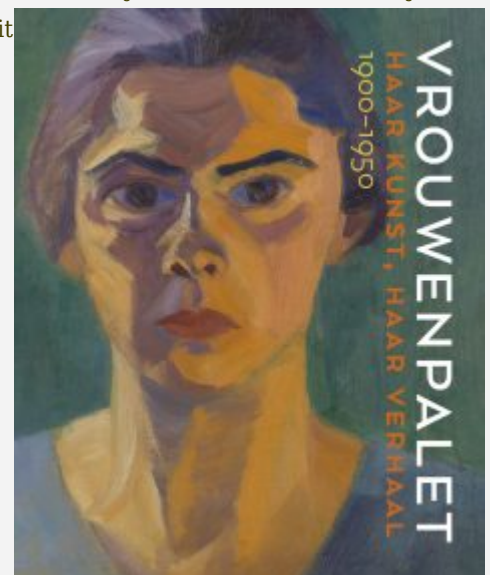
Hetzelfde geldt voor allerlei (literaire) activiteiten en veel mensen zijn de stad uit getrokken. Onder het kopje 'Activiteiten' (zie verderop) vind je daarom een aantal tentoonstellingen meest buiten de randstad. Een voorproefje:

Met de tentoonstelling '**Vrouwenpalet 1900-1950 haar kunst haar verhaal**' brengen Museum Drachten en Museum De Wieger in Deurne de komende tijd een ode aan vrouwelijke kunstenaars. het werk van vierentwintig vooruitstrevende vrouwelijke kunstenaars centraal. Te zien is hoe zij zich toediepen op moderne stromingen zoals het expressionisme, kubisme, sociaal realisme, nieuwe zakelijkheid en abstract expressionisme. Daarnaast is er aandacht voor hun verhaal. Naar voren komt hoe deze vrouwen de durf hadden om zich te onderscheiden, hoe ze zich staande moesten houden in een door mannen gedomineerde kunstwereld en voor welke lastige keuzes zij kwamen te staan. Bij de tentoonstellingen is een uitgebreid activiteitenprogramma samengesteld en verschijnt een publicatie in samenwerking met uitgeverij Waanders. Half september wisselen De Wieger & Museum Dr8888 van werken en zijn ze een week dicht.

Meer info: <https://museumdrachten.nl/tentoonstelling/vrouwenpalet/> en <https://dewieger.nl>

Onlangs uitgebrachte titels

- Op de dag dat haar nieuwe roman ***Dame van de avond en het berouw van Benaro*** klaarligt bij de drukker, komt het bericht dat de Curaçaose schrijfster **Diana Lebacs** op 74-jarige leeftijd vrij onverwacht is overleden (11 juli). Op 14 april

mailde ze nog de laatste aanvulling door en meldde ze dat haar man Pacheco Domcassé op 22 maart dit jaar was gestorven. Haar afkomst is typerend voor het Nederlands koloniaal verleden: Diana Lebacs had een Curaçaos-Indonesische vader en een Surinaamse-Creoolse moeder, en schreef zowel in het Papiaments als in het Nederlands. Ze debuteerde in 1971 met de jeugdroman *Sherry, het begin van een begin*. Haar eerste roman voor volwassenen *De langste maand* kwam in 1994 uit. Pas in 2017 verscheen haar tweede volwassenen-roman *Duizend leugens bruidstaart*. En dan nu *Dame van de Avond en het Berouw van Benaro*. Het ademt de geest van de ontwikkeling van een volk dat sociaal-emotioneel diep getekend is door haar koloniale verleden én door haar eigen mensen, die dit verleden bewust of onbewust handhaven als een ijverige leerling die zijn meester overtreft; een volk dat een enorm helingsproces door moet maken, een proces dat vanwege de enorme uitdagingen

heel traag en moeizaam verloopt. Tegelijk is de roman een dystopische of futuristische literaire thriller, die zich afspeelt op het eiland Curaçao, een intrigerend en spannend verhaal, verweven met een amoreuze geschiedenis, een ontluikende en zinnelijke liefde.

Korte biografie over Diana

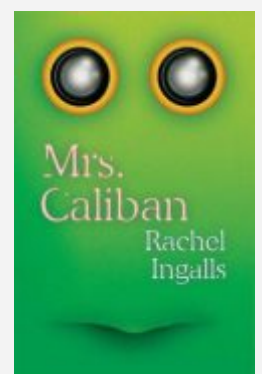
Lebacs: <https://nos.nl/artikel/2436469-curacaose-auteur-diana-lebacs-74-strijder-voor-het-papiaments-overleden>

- *Maryse Condé* is bij ons vooral bekend van haar historische epos over Afrika *Segou* en als winnares van de 'alternatieve' Nobelprijs voor de Literatuur'. In *Het evangelie van de nieuwe wereld* wil ze meegeven dat liefde en broederschap nog steeds de meest buitengewone en verlossende krachten van de mens zijn. Dat doet ze aan de hand van een pasgeboren kind dat op paasochtend op het stro ligt, tussen de hoeven van de ezel, die het met zijn adem verwarmde. Mevrouw Ballandra vindt het een wonder en een geschenk van God, en noemt hem Pascal. Zijn schoonheid is niet de enige oorzaak van de algehele nieuwsgierigheid; een hardnekkig gerucht won steeds meer terrein. Deze zaak was onnatuurlijk. Wat is Pascals missie? Is hij echt de zoon van God? Kan hij het lot van de mensen veranderen, hun leed verzachten en de wereld rechtvaardiger maken?

- *Bittere koffie* van *Simonetta Agnello Hornby* is in Italië een enorme bestseller en nu vertaald. Het verhaal gaat over Maria, die in het begin van de 20e eeuw opgroeit op Sicilië. Haar ouders zijn liberaal en voeden haar op tot een onafhankelijke persoonlijkheid. Maar als de rijke, veel oudere Pietro Sala om Maria's hand vraagt, zegt ze ja - uit een mengeling van nieuwsgierigheid en rede. Maar als die in zijn gokverslaving vervalt, realiseert Maria dat haar hart bij Giosuè ligt, die ze al jaren kent. Het is het begin van twintig jaar geheime liefde, die steeds gevaarlijker wordt. In een turbulente politieke tijd en een wereld vol armoede, maffia en corrupte elite, probeert Maria zichzelf moedig van de slaafse ondergeschiktheid, waarin de Siciliaanse vrouwen werden gedwongen te leven, te bevrijden,

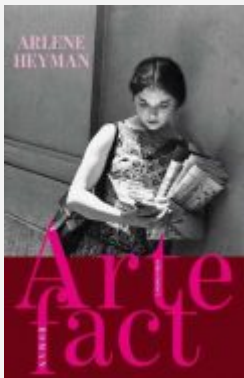
- De Amerikaans/Engelse schrijfster *Rachel Ingalls* overleed in 2019 kort nadat haar werk opnieuw in de belangstelling kwam te staan. Haar roman *Mrs. Caliban* uit 1982, nu in de Schwobserie vertaald uitgegeven, werd door de British Book Council uitgeroepen tot een van de twintig beste Amerikaanse romans sinds de Tweede Wereldoorlog, en wordt omschreven als een bitterzoete fabel, een subversief sprookje, net zo magisch als toen het voor het eerst verscheen. In een slaperige buitenwijk wijdt Dorothy zich aan het huishouden en wacht tot haar man thuiskomt. Romantiek is wel het laatste wat ze verwacht. Dan hoort ze een vreemde aankondiging op de radio over een monster dat zojuist is ontsnapt uit het Oceanografisch Onderzoeksinstituut. Hoe had ze ooit kunnen denken dat hij haar keuken binnen zou komen. Gespierd, gevoelig, seksueel aantrekkelijk, Larry de kikkvorsman is een openbaring en hun gepassioneerde affaire neemt Dorothy mee op een reis naar haar stoutste dromen.

- In **Meer dan je ooit zult weten** struint journaliste Cassie Bowman het internet af naar recente, sensationele misdaden en stuit op een artikel over Lore Rivera. In 1985 trouwde Lore Rivera met Andres Russo in Mexico City, terwijl ze al getrouwd was met Fabian Rivera in Laredo, Texas. Ze bleef tijdens haar carrière als internationaal bankier met beide mannen getrouwd, afwisselend in Laredo en Mexico; tot de waarheid aan het licht kwam, en de ene echtgenoot de andere vermoordde. Cassie is geïntrigeerd door de vrouw en haar dubbelleven. Waarom heeft ze het gedaan, hoe rechtvaardigde ze haar bedrog? Ze zoekt Lore op, maar hoe meer Cassie met Lore praat, hoe meer ze twijfelt aan het verhaal rondom de moord. Afwisselend verteld door Cassie en Lore schreef *Katie Gutierrez* een portret van twee heel verschillende vrouwen en tegelijkertijd een prachtig onderzoek naar huwelijk en moederschap en de onmogelijkheid iemand ooit echt te kennen.

- De Argentijnse schrijfster *Aurora Venturini* was 85 toen ze de boekenprijs Premio Nueva Novela ontving voor **De nichtjes**, dat ze anoniem had ingezonden. Eindelijk kreeg ze de erkenning waar ze naar verlangde, met dit excentrieke, fascinerende verhaal met even excentrieke en fascinerende personages. In de roman vertelt Yuna over haar monsterlijke familie van 'misbedeelden'. Yuna zelf is zwakbegaafd en haar jongere zus Betina is stom en ernstig lichamelijk en verstandelijk beperkt. Yuna groeit op in de jaren veertig in La Plata, bij Buenos Aires. Ze worstelt met een leerachterstand en doet haar best om met behulp van een woordenboek de taal beter onder de knie te krijgen. Het huis waarin ze opgroeit is er een zonder mannen, de vrouwen uit haar familie zijn allen beschadigd. Yuna probeert haar milieu, waarin misbruik en geweld aan de orde van de dag zijn, te begrijpen en te ontstijgen. Met een openhartige blik kijkt ze naar de wereld, haar vertelstem is ontwapenend, grappig, brutaal en onvergetelijk: zo trekt ze je haar kolkende wereld in.

- **Artefact** van de Amerikaanse *Arlene Heyman* speelt zich af in 1984: de 42-jarige professor Lottie Levinson doet complex onderzoek als biologe en gaat op in haar werk. Ze is gelukkig getrouwd met haar tweede echtgenoot Jake, met wie ze zich met liefde ontfermt over hun chaotische, samengestelde gezin. Maar Lottie heeft decennialang gevochten voor dit geluk. Ze groeide halverwege de 20e eeuw op in een conservatief milieu in hartje Amerika, een tijd en omgeving waarin de jonge Lottie zich onderscheidde door haar intelligentie en nieuwsgierigheid. Desondanks kwam ze als jonge twintiger vast te zitten in een uitzichtloos huwelijk. De roman volgt Lottie gedurende vier decennia vol maatschappelijke veranderingen, onrust en protesten in de Verenigde Staten: tijdens de periode van de Vietnamoorlog tot en met de tweede feministische golf worstelt ze zich door talloze barrières die het seksisme voor haar opwerpt.

- Met **Zuigertje** hoopt *Gwen van der Zwan* mensen een spiegel voor te houden. Het ligt niet ver van wat ze zelf heeft beleefd. In de Bijlmer worden Olivia en Levi verliefd op elkaar. Hij is daar opgegroeid, is vuilnisman en heeft schulden. Zij komt uit een rijk nest en is recentelijk naar het stadsdeel verhuisd om te gaan wonen in een gentrificatieproject. Ze komen uit tegengestelde werelden, maar Olivia begrijpt heus wel hoe het systeem in elkaar zit. Zij zal hun posities daarin, en vooral hem, wel even verbeteren. Als ze door de coronacrisis beiden in een uitkeringssituatie belanden, wordt Levi aan het werk gezet. Olivia valt onder een andere regeling en hoeft dat niet. Terwijl hij de stad schoonhoudt, besluit zij influencer te worden. Dat begint als een onschuldige ontdekkingsreis op sociale media, maar verandert snel in een ongecontroleerd streven naar aandacht, geld en op het internet overgerepresenteerde schoonheidsidealen. En langzamerhand beginnen de geliefden zich de vraag te stellen of houden van elkaar wel genoeg is om hun verschillen te overbruggen.

Poëzie

- **Diamant zonder r** is een dichtbundel van *Maria Barnas* waarin ze het leven van haar Poolse oma probeert te vangen. Die

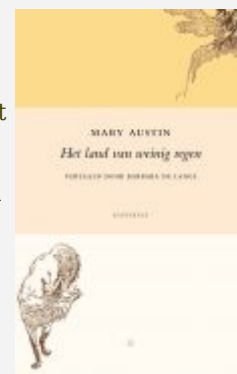
was als 17-jarig meisje naar Nederland gekomen, samen met haar zussen, omdat hun moeder, na het overlijden van hun vader in de Noord-Franse mijnen, niet meer voor hen kon zorgen. Ze schaamde zich voor haar afkomst, vertelde nooit over haar verleden en wilde zo Nederlands mogelijk overkomen. De geschiedenis over de Poolse oma is fragmentarisch en de gedichten in de bundel ook. Herinneringen spelen een belangrijke rol, die van Maria zelf, van haar moeder, haar tantes, ooms. Daardoorheen klinken stemmen uit de media, de wetenschap, volksverhalen. Flarden tekst vullen elkaar aan, overlappen soms, laten open plekken bestaan in het verhaal. In stukjes en beetjes ontstaat zo een portret van een oma. "Tussen de distels wijs je overlevingsnetels/ aan die je met blote handen plukt."

Interview met Maria Barnas over de bundel en haar

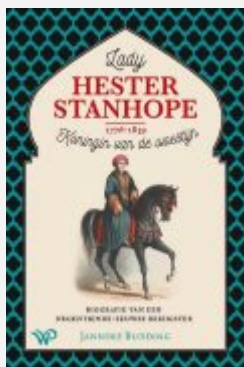
zoektocht: <https://www.trouw.nl/cultuur-media/dichter-maria-barnas-als-je-zmazonka-zegt-dan-krijgt-iedereen-toch-zin-in-roerei~bad7dab2/>

Verhalen

- In Nederland is **Het land van weinig regen** van *Mary Austin* een geheel onbekende klassieker. In de Verenigde Staten worden de verhalen uit 1903 gezien als de voorloper van de grote 20e-eeuwse Amerikaanse natuurschrijvers zoals Annie Dillard. In haar levendige beschrijvingen van het gebied dat tussen de hoge bergketens ten zuiden van Yosemite en Death Valley ligt, laat *Mary Austin* haar liefde voor het land en de zorgen voor de natuur en cultuur spreken. Ze was haar tijd ver vooruit en was van mening dat de mensheid om sociale harmonie te bereiken met de natuur moet samenwerken. De nog steeds bijzonder actuele verhalen gaan over de schadelijke invloeden van de mens op de natuur, waaronder het verspillen van weiden door grazende kuddes en de onophoudelijke winning van mineralen, die het land vernietigt. "Wonderschone ecologische woordkunst", schrijft de VPRO-gids.

Non-fictie

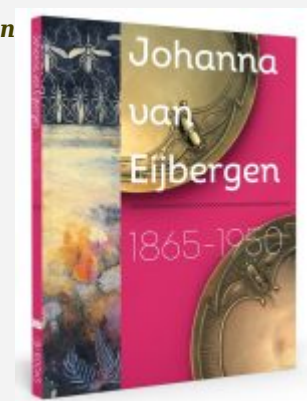

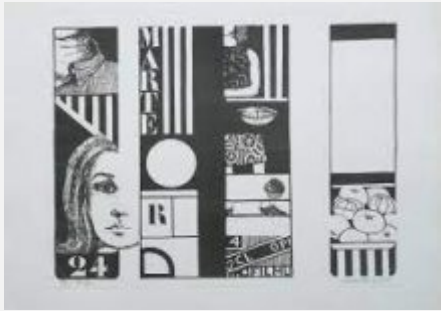
- **Lady Hester Stanhope (1776-1839), koningin van de woestijn** van *Janneke Budding* is de biografie van een 19e-eeuwse reizigster. Na enkele teleurstellende relaties slaat Lady Hester Stanhope, behorend tot de hoogste Britse kringen, aan het reizen. Via Turkije komt ze in Egypte, waar ze gekleed in Turkse mannenkleding wordt gefêteerd door de beruchte pasja Mohammed Ali. Ze trekt door woestijnen, bezoekt Palmyra en leidt een expeditie naar Ascalon (Asjkelon). Uiteindelijk vestigt zij zich in een voormalig klooster in Syrië. Daar haalt zij zich de vijandschap van Mohammed Ali op de hals, omdat ze de bevolking beschermt tegen zijn wreedheid en willekeur. De 'koningin van de woestijn' en 'leeuwin van de Levant' sterft arm en eenzaam in haar gedeeltelijk dichtgemetselde klooster.

Activiteiten niet in Utrecht en wel daarbuiten:

- In het Drents Museum is nog t/m 18 september de solotentoonstelling **Johanna van Eijbergen (1865-1950) - Markante Metaalkunstenaar** te zien. *Johanna van Eijbergen* was de enige vrouwelijke ontwerper van metaalkunst rond 1900 en bouwde in korte tijd een indrukwekkend oeuvre op als hoofdontwerper van de ateliers van metaalfabriek Dijkers & Co in Hengelo. Ze onderscheidde zich door de manier waarop ze gestileerde dier- en plantmotieven naadloos liet samengaan met geometrische vormen. Haar ontwerpen werden vervaardigd op vazen, schalen en veel andere voorwerpen in messing, koper en brons. De tentoonstelling laat een overzicht zien van haar werk. In drie nabijgelegen zalen wordt metaalkunst getoond van andere kunstenaars uit de collectie kunst 1885-1935. Op die manier wordt het werk van *Johanna van Eijbergen* in de context van haar tijd geplaatst.

Meer info: <https://drentsmuseum.nl/nl/tentoonstellingen/johanna-van-eijbergen-1865-1950>

- **Marte Röling** is beeldhouwer, schilder en ontwerper. Sinds de jaren '60 van de vorige eeuw is ze een boegbeeld van vrijheid en emancipatie, en staat ze bekend om haar grote sculpturen en schilderijen. Zo staat haar iconische *Dikke vette gouden vredesduif* permanent op het dak van Museum de Fundatie Zwolle. Nog t/m 28 augustus zijn in het museum een serie pas verworven litho's uit de jaren '60 en een aantal van haar kleurrijke portretten van Henk Jurriaans te zien.

Meer info: <https://www.museumdefundatie.nl/nl/marte-rling-4/>

- Het Bonnefantenmuseum in Maastricht presenteert de Indonesische

kunstenares **Melati Suryudarmo** als 1e winnaar

van de Bonnefanten Award for Contemporary Art (BACA). *Melati Suryudarmo* is een veelzijdige kunstenares, maar ze onderscheidt zich vooral met haar indringende performances. De titel van haar eerste grote solotentoonstelling in Nederland en Europa komt van haar gelijknamige twaalf uur durende performance ***I am a Ghost in My Own House***. Daarin verbrijzelt Suryudarmo met een stenen vijzel houtskool op een tafeltje tot stof. Ze put zichzelf uit, maar tegelijkertijd ook het energiepotentieel van de houtskool. Het symboliseert haar vermoedheid en de fysieke uitputting, die gepaard gaan met haar ontworteld zijn en met haar terugkeer naar Indonesië na een jarenlang verblijf in Duitsland.

Meer info: <https://www.bonnefanten.nl/nl/tentoonstellingen/melati-suryudarmo-i-am-a-ghost-in-my-own-house-baca>

- Deze zomer staan er negen beelden van **Barbara Hepworth** in de tuinen van het Rijksmuseum in Amsterdam. De Britse kunstenares wordt gezien als een belangrijke vernieuwer in de 20ste eeuw. Ze brak met tradities met haar abstracte sculpturen. De beeldentuin is gratis toegankelijk (t/m 23 oktober). Museum Belvédère in Heerenveen besteedt met ***Living the landscape*** (t/m 25 september) aandacht aan de kunstenaarskolonie St. Ives in Cornwall. *Barbara Hepworth* en haar echtgenoot Ben Nicholson speelden een centrale rol in dit wervelende, internationale kunstcentrum.

- Op uitnodiging van Rijksmuseum Twenthe heeft kunstenares en

fotografe **Elspeth Diederix** (1971) een nieuwe achtertuin ontworpen voor het museum. Vanwege de beschutte ligging tussen de bomen besloot ze dat de tuin voor een deel een echte schaduwtuin moest worden. Daarbij liet ze zich inspireren door de donkere, 17e-eeuwse bosgrond-stilleven uit de collectie van Rijksmuseum Twenthe. De schilders van deze zogenaamde 'sottobosco's' creëerden wonderlijke taferelen met vlinders en gekleurde bloemen die afsteken tegen de veelal donkere achtergronden. Daarnaast toont het museum ook nieuw fotowerk, waarvoor *Elspeth Diederix* zich eveneens liet inspireren door de mysterieuze sottobosco-schilderijen. Haar gefotografeerde stilleven van bloemen en planten worden, net als de bosgrond-schilderijen, gekenmerkt door een wonderlijk karakter. Door middel van standpunt, compositie en subtiele ingrepen geeft de fotografe de planten een surreële verschijningsvorm. T/m 11 september.

Meer info: <https://www.rijksmuseumtwenthe.nl/content/3046/nl/elspeth-diederix-sottobosco>

Bibliotheeknieuws:

- In augustus zal de bibliotheek open zijn op de aangegeven tijden. Iedereen die wil komen rondkijken en/of boeken lenen en terugbrengen is van harte welkom.

- In september zullen de leesgroep en de poëziegroep weer aan een nieuw seizoen gaan beginnen. De plannen voor de leesgroep vind je hier: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/18/leesgroep-2022-2023/>

- Onze 'Utrecht 900 jaar'- pagina wordt langzaam verder uitgebouwd. Er verschijnen gaandeweg meer items en artikelen. Zie: <https://vrouwenbibliotheek.nl/utrecht-900-jaar/>

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Nastja's tranen van Natascha Wodin, *Dit is lust* van Mary Gaitskil, *Het lied van ooievaar en dromedaris* van Anjet Daanje, *Dijende gronden* van Anjet Daanje/Emilie Brontë, *Het atelier* van Sarah Hall, *Winterrecepten van het collectief* van Louise Glück,

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/04/mijn-nachten-met-spinoza-door-els-moors/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/06/hier-zijn-leeuwen-door-katerina-poladjan/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/13/wij-zijn-licht-door-gerda-blees/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2022/07/22/hier-zijn-is-niet-de-bedoeling-door-lauranne-van-grinsven/>

De **leenbijdrage voor 2022** is opnieuw vastgesteld op **€ 26,-**. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken.

We hebben een **nieuw banknummer NL18 RABO 0366 0430 05** ten name van *Stichting Es Scent ovv naam en 'leenbijdrage 2022'*. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek, met een startbedrag van € 5,- per kalenderjaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden en veel recensies, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Marjolein Datema

Utrecht, 27 juli 2022

Maart (opening)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

 Afgelopen maand heeft de **Lezeres des Vaderlands** de rekening opgemaakt van een jaar bijhouden van Nederlandstalige boekenbijlages. Vorig jaar januari had ze haar eigen functie in het leven geroepen: iedere week de boekenbijlage van verschillende bladen inventariseren en de Loden Leesbril uitreiken aan de boekenbijlage die het minste ruimte liet voor vrouwen, waarbij ze zich beperkt heeft tot NRC Handelsblad, Trouw, De Volkskrant, Het Parool, De Standaard, Vrij Nederland en De Groene Amsterdammer (#lekkertellen). Ze heeft geturfd hoeveel vrouwelijke en mannelijke auteurs er werden besproken, en hoeveel vrouwelijke en mannelijke critici erover schreven. Elke week heeft ze er op haar blog een humorvol stukje over geschreven. Haar conclusies en duiding zijn niet mis te verstaan, o.a.: de gemiddelde aandacht voor vrouwelijke auteurs blijft steken rond de 30%, Trouw steekt met kop en schouders uit voor wat betreft de hoeveelheid aandacht voor vrouwelijke auteurs, veel recenserende vrouwen vertaalt zich niet automatisch in veel besproken vrouwen, maar een hoog percentage mannelijke critici leidt zonder twijfel tot een laag percentage besproken vrouwen.

Overigens vindt ze niet dat haar taak er nu op zit, maar het tellen wel. Uiteindelijk ging het haar niet om de aantallen maar om het bewustzijn. Ze wilde laten zien dat er in Nederland en Vlaanderen nog altijd een mannelijk dominante cultuur is waarin er van een gelijk speelveld met een gelijke belangstelling voor uiteenlopende stemmen nog lang geen sprake is. "Cijfers zijn een krachtig middel om te laten zien hoe een aantal van die structuren eruit ziet," zegt ze, "aan lezers, aan recensenten, en aan de sceptici die denken dat het allemaal wel meevalt."

Meer info en haar laatste

blog: <https://lezeresdesvaderlands.wordpress.com/2017/02/16/mogen-wij-de-rekening-een-jaar-lekkertellen/>

Van 25 maart t/m 2 april is het weer **Boekenweek**. Het thema dit jaar is *Verboden vruchten*: verleiding en verbod, wel willen en niet mogen, heen en weer geslingerd worden tussen genot en geweten. Zoals altijd zullen er weer diverse

literaire activiteiten worden georganiseerd. Connie Palmen heeft het boekenweekessay geschreven, **De zonde van de vrouw**. Hierin beschrijft ze de levens van vier 'destructieve' vrouwen: Marilyn Monroe, Marguerite Duras, Jane Bowles en Patricia Highsmith. Deze vrouwen hebben meer met elkaar gemeen dan je op het eerste gezicht zou verwachten. Op 31 maart komt Connie Palmen naar de Centale Bibliotheek (Utrecht) en zal ze er in gesprek met filosoof Daan Rovers meer over vertellen.

Onlangs uitgebrachte titels

✘- In **A new dawn for the second sex** bespreekt Karen Vintges in welke mate Simone de Beauvoir's *De tweede sekse* nog steeds relevant is. In dit werk werd duidelijk dat de mannelijke dominantie een veelkoppig monster is. De Nederlandse filosofe laat, in haar alleen in het Engels verkrijgbare boek, zien hoe vrouwen van over de hele wereld hun vrijheid vorm geven, ieder vanuit haar eigen situatie en met eigen vaak cultuurgebonden problemen, maar met onderlinge ondersteuning. ✘

- In de biografie **Cissy van Marxveldt** laat Monica Soeting zien dat de schrijfster van de bakvissenroman *Joop ter Heul* ruimschoots veelzijdiger was dan de meeste mensen weten. Ze schreef tientallen korte verhalen en 21 romans, waaronder een roman over het verzet in de Tweede Wereldoorlog.

✘- Over **Noordwaarts** van Naomi Rebekka Boekwijt schrijft Trouw: "Denemarken is niet het beloofde land" en een van de personages zegt: "Eenzaamheid is de armoede van het noorden." Dit geeft zo ongeveer de entourage weer waar een meisje terecht komt, als ze na haar eindexamen van huis vertrekt om los te komen van haar strenge jeugd. Het verhaal is het verslag van een worsteling.

- **Keerzijde**, de 2e roman van de Portugese Dulce Maria Cardoso die in het Nederlands is vertaald, wordt omschreven als ✘ een elegant en boeiend portret van een rijk man, een vereenzaamde vrouw en een minnares; een verhaal van dubbellevens, van miscommunicatie en ontheemding, van macht en afhankelijkheid. De recensies zijn zeer lovend. Een wetenswaardig interview met de

schrijfster: <http://www.vpro.nl/boeken/artikelen/vpro-gids/2017/februari/-Mijn-romans-zijn-geen-wapens-.html>

✘- **Aan doodgaan dachten we niet** van Gerda Blees is een debuut met 10 verhalen die een wereld schilderen waarin mensen tot het uiterste gaan om de werkelijkheid naar hun hand te zetten. "Ingetogen, maar smeulende verhalen", schreef Trouw.

- **Kersenhout en oude gevoelens** van Marica Bodrožić gaat over herinneringen aan toenmalig Joegoslavië, en het vluchten naar Berlijn van een jonge vrouw.

- **Een charismatisch effect** is na *Het leek stiller dan het was* de 2e roman van Eva Kelder en speelt zich af eind jaren ✘ 60, met een Nederlands meisje en een charismatische Amerikaan die tot elke prijs de wereld wil veranderen. De commune waar ze in wonen wil een aanslag plegen. Decennia later wordt het meisje, inmiddels vrouw, hiermee geconfronteerd. Hoe komt ze ermee in het reine? Over de illusie van vrijheid en de kwetsbaarheid van mensen.

✘- De titel **Grote boze seks** zal vast nieuwsgierig maken en het goed doen in de etalage. Het Amerikaanse origineel, *Scary old sex*, maakt de taboedoorbrekende bedoeling van de 74-jarige psychiater Arlene Heyman mogelijk beter duidelijk: mensen zouden zo lang mogelijk seks moeten hebben, het houdt mensen gezonder en ze voelen dat ze (nog) leven. De verhalen gaan over oudere mensen en seks, en alles wat daarbij om de hoek kan komen kijken: een haperend lichaam, dood, tweede kansen en menselijke (liefdes)relaties.

Dichtbundels:

- **Zwart lied**, het eigenlijke debuut van Wislawa Szymborska, is eindelijk in het Nederlands vertaald. De gedichten stammen uit de periode 1944-1948 en de Poolse Nobelprijswinnares beschrijft erin haar ervaringen in de Tweede Wereldoorlog. Ze zijn destijds niet uitgebracht. Over de reden hiervan bestaan verschillende verhalen. ✘

✘- **Wat helpt is een wonder** is de afscheidsbundel van Anne Vegter als Dichter des Vaderlands. Het bevat alle gedichten die ze in de vier jaar van haar functie heeft geschreven, in een periode waar er in ons land en daarbuiten veel is gebeurd.

- **Gewoon een droom** van Linda Vogelesang, bedoeld als dichtbundel voor kinderen vanaf 8 jaar en volwassenen, bevat ✘ 'kraakheldere en fantasierijke gedichten over wat er kan gebeuren als het donker wordt en droom en werkelijkheid in elkaar over lopen', met foto's van een spannende schimmenwereld. Citaat van de dichteres: "in dromen zit dezelfde fantasievolle vrijheid die ik ervaar tijdens het schrijven."

✘- Nog een debuut: **Leger** van Mieke van Zonneveld bevat 26 gedichten waarin de 27 jonge dichteres o.a. schrijft over

haar beleving van de acute leukemie die ze kreeg op haar 21e en waarbij ze de dood in de ogen heeft gekeken. Ook bijbelse en andere klassieke verhalen schemeren door in haar poëzie, maar soms is het ook gewoon luchtig.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

- Op 7 maart wordt er in Het Literatuurhuis een 'Avond van het treurige café' gehouden. Op die dag zal van **Carson McCullers** een nieuwe vertaling verschijnen van *De ballade van het treurige café*. Het wordt beschouwd als het hoogtepunt van haar bescheiden oeuvre. Vorig jaar werd haar debuut *Het hart is een eenzame jager* al opnieuw uitgebracht. Kenners en bewonderaars van *Carson McCullers* komen aan het woord.

Meer info: <http://www.hetliteratuurhuis.nl/agenda/883/>

- Ter gelegenheid van **Internationale Vrouwendag** 8 maart wordt in boekhandel Savannah Bay een schrijfworkshop gehouden. Meer info is nu nog niet bekend, maar straks te vinden

op: http://www.savannahbay.nl/index.php?agenda_id=319&pageid=7

- Op 10 maart, ook in Savannah Bay, de 2e **Transforming Stories** (de 1e was ter gelegenheid van Marischka's 20 jaar eigenaar zijn!!). De avond wordt georganiseerd n.a.v. het themanummer 'Black Feminism' van het tijdschrift *Historica* en zal gaan over de kleurrijke geschiedenis van de vrouwenbeweging in Nederland. De huidige jonge generatie zal in gesprek gaan met de 'voormoeders'. Meer info: http://www.savannahbay.nl/index.php?agenda_id=318&pageid=7

- Op zondag 12 maart geeft Janneke Stegeman een lezing in museum Catharijneconvent in het kader van de tentoonstelling over **Maria**. Ze zal Maria als religieus en cultureel icoon bespreken vanuit haar positie als Theoloog des Vaderlands én als feministisch theologe. Janneke Stegeman is van mening dat de theologie te veel gedomineerd wordt door mannen en het mannelijke. Hoe kijkt ze vanuit haar visie naar Maria?

Meer info: <http://www.hetliteratuurhuis.nl/agenda/885/>

- Op 22 en 29 maart wordt bij Crescas in Amsterdam een cursus gegeven over de verschillende kanten van "een van de meest eigenzinnige vrouwen van de afgelopen 50 jaar" **Andreas Burnier**, schrijfster, criminologe, wetenschapster, feministe en voorvechtster van vrouwenliefde. De 1e avond komt haar biografie Elisabeth Lockhorn over haar vertellen en de 2e avond gaat o.a. haar partner Daniel van Mourik dieper in op Andreas' relatie met het jodendom. Het beloven rijke avonden te worden.

Meer info: <https://www.crescas.nl/cursussen/pgz/Een-ode-aan-Andreas-Burnier/>

- Op 23 maart is de Britse 'dichteres des Vaderlands' te gast bij University College Utrecht. **Carol Ann Duffy** is Schotse, dichteres en toneelschrijfster en de eerste vrouw die deze functie van Poet Laureate (Engelse hofdichter) mag vervullen. Ze geeft les in creatief schrijven aan Manchester Metropolitan University. Haar gedichten zijn 'gevoelig en geestig met een feministische edge' en zijn geliefd bij het publiek en bij collega-dichters. Ze zal optreden samen met een bevriend componist en muzikant.

Meer info: <https://www.uu.nl/agenda/optreden-van-britse-dichteres-carol-ann-duffy>

- Voor wie toevallig naar London gaat de komende weken: t/m 13 april is in Sotheby's een

 gecombineerde (en ik denk prachtige) tentoonstelling van twee grote kunstenaressen, **Louise Bourgeois** en **Yayoi Kusama**. Beide vrouwen verlieten hun eigen land om in New York te gaan leven. De tentoonstelling overbrugt de intense psychologische gesteldheid van henzelf en hun werk, en verkent de manieren waarin ze de patriarchale conventies in de kunst radicaal uitdaagden.

Meer

info: <http://theartnewspaper.com/market/art-market-news/louise-bourgeois-and-yayoi-kusama-united-in-sotheby-s-exhibition/> en <http://www.sothebys.com/en/auctions/2017/traumata-bourgeois-kusama-ls1701.html>

- Op 7 maart zal Karin Haanappel in museum Singer (Laren) een lezing houden over **Avant-garde vrouwen in de kunst**. Veel kunstenaars zochten rond 1900 de artistieke hoofdstad van Europa op, Parijs, waaronder een flink aantal vrouwen. Hun bijdrage en rol blijft vaak onderbelicht. Tijdens de lezing kunt u kennis maken met het leven en werk van een aantal van hen. Meer info: <http://www.singerlaren.nl/karin-haanappel/-/details/Singer-Laren/3198>

Bibliotheek-nieuws

- Waarschijnlijk zal de website komende week omgezet worden naar een nieuw thema. Achter de schermen zal er nog verder aan gewerkt worden en het geheel zal nog niet gelijk helemaal perfect zijn. Opmerkingen en suggesties voor

verbetering zijn van harte welkom.

- Ruimtegebrek en zelden een uitleenvraag heeft ons doen besluiten onze video-collectie weg te doen. Wie belangstelling heeft kan komen zoeken in twee verhuisdozen propvol videobanden. Er zijn zowel speelfilms als documentaires, over allerlei onderwerpen die vrouwen betreffen. Er is een lijst die waarschijnlijk niet helemaal klopt, maar wel een goed beeld geeft van wat er zoal is. Wil je die toegestuurd krijgen, mail me dan.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Kamp van Angela Rohr, *Aan het eind van de dag* van Nelleke Noordervliet, *De gegevenheid der dingen* van Marilynne Robinson, *Ons soort mensen* van Juli Zeh, *Dans! Denk!* van Désanne van Brederode, *Cissy van Marxveldt* van Monica Soeting en *De damesclub* van Betsy Lerner en *Audrey en Anne* van Jolien Janzing

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2017/02/06/honolulu-king-door-anne-gine-goemans/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2017/02/10/irundina-door-hella-haasse/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2017/02/13/het-geheim-van-audrey-h-door-miriam-guensberg/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2017/02/17/het-einde-van-de-dag-door-nelleke-noordervliet/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2017/02/26/contouren-door-rachel-cusk/>

De leenbijdrage voor 2017 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v. naam en 'leenbijdrage 2017'. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd.

Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek.

U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 26 februari 2017